

Розділ 5. Вогнева підготовка (18 годин).

Тема 7. Заходи безпеки під час поводження з автоматом і патронами. Мінно-вибухові пристрої. (2 години-практичне заняття)

Питання 1. Загальні положення заходів безпеки під час поводження з автоматом і патронами.

Питання 2. Мінно-вибухові пристрої. Класифікація, принцип дії, алгоритм дій при виявленні.

Питання 1. Загальні положення заходів безпеки під час поводження з автоматом і патронами.

Під час поводження з автоматом потрібно суворо дотримуватись вимог безпеки. Перед початком занять перевірте, чи не заряджений автомат. Оглядаючи автомат, спорядження і розрядку магазину, проявіть обережність, дотримуйтесь послідовності дій. Перед спуском курка ударно-спускового механізму автомата з бойового взведення додається кут піднесення. Категорично заборонено скеровувати автомат на людей, незалежно від того, заряджений він чи ні. Після занять автомат ставлять на запобіжник. Під час спорядження магазину навчальними патронами потрібно переконавшись, чи немає серед них бойових. Не допускайте ударів по капсулю патрона. Заборонено використовувати патрони з осічкою з навчальною метою.

Вимоги безпеки під час проведення стрільб зі стрілецької зброї та гранатометів

Категорично заборонено:

- заряджати зброю бойовими та холостими набоями, а також бойовими та інертними гранатами до сигналу "Вогонь" (команди керівника, командира);
- скеровувати зброю на людей, у бік або в тил стрільбища, незалежно від того, заряджена вона чи ні;
- відкривати та вести вогонь: з несправної зброї, несправними боєприпасами або боєприпасами, які не передбачені таблицями стрільби для цієї системи; за межі небезпечних напрямків стрільби; якщо піднятий білий прапор на командному (дільничному) пункті та укриттях (бліндажах): по бліндажах, незалежно від того, перебувають у них люди чи ні, а також по інших спорудах (вишках, тригонометричних пунктах та декоративному обладнанню); після утикання гармати у ґрунт або перешкоду;
- залишати де-небудь заряджену зброю або передавати її іншим особам; залишати на вогневій позиції (місці для стрільби) індивідуальну зброю без команди керівника (командира);
- перебувати людям та розміщувати боєприпаси, горючі й вибухові речовини позаду РПГ та СПГ у секторі 90 та ближче 30 м;
- упирати казенний зріз ствола гранатомета в будь-які предмети або у ґрунт; використовувати гранати, які мають зовнішні пошкодження;
- знімати запобіжний ковпачок із головної частини підричника бойової гранати під час стрільби, коли йде дощ або сильний сніг;
- розташовувати під час стрільби з окопу казенний зріз ствола РПГ ближче 2 м, а СПГ - 7 м від задньої стінки окопу.

Стрільбу негайно припиняють, за командою керівника або самостійно кожен екіпаж (який стріляє), якщо:

- з'явилися люди, тварини і машини на мішеневому полі, низьколітні апарати, вертольоти над районом стрільби;
- впали снаряди (гранати) за межами безпечної зони або поблизу бліндажа, у якому перебувають люди, та втрачений зв'язок із бліндажем;
- надійшов встановлений сигнал з поста оточення про небезпеку продовження стрільби;
- піднятий білий прапор (ВСП, ліхтарі) на командному пункті;
- виникла пожежа на мішеневому полі та на території полігона;

- той, хто стріляє, втратив орієнтування.

Питання 2. Мінно-вибухові пристрої. Класифікація, принцип дії, алгоритм дій при виявленні

Використання вибухових пристроїв завжди було прийнятним для терористів. Можна заздалегідь у безпечний для себе момент закласти вибухівку, піти непоміченим, виконати завдання, залишитися живим, невідомим.

Дуже поширені замаху із застосуванням вибухових пристроїв проти бізнесменів, державних чиновників, кримінальних авторитетів, великої кількості людей.

Досвід свідчить про застосування вибухових пристроїв, що поділяються на такі групи:

1. Саморобні вибухові пристрої (СВП) - це вибухові пристрої, виготовлені непромисловим способом (у якому використаний хоча б один із елементів конструкції саморобного виготовлення або застосована непромислова, нерегламентована збірка).

Ознаки СВП:

- характерний вигляд штатних бойових припасів, навчально-імітаційних, сигнальних, освітлювальних, піротехнічних виробів чи їх елементів;
- наявність антен або приєднаних до них дротів;
- звуки, що лунають від предмета (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу, мигання індикаторної лампочки);
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд із ним (батарейки, крони, акумулятори);
- шум, що лунає від предмета, або дим, що йде від нього;
- наявність у виявленому предметі запаху бензину, газу, розчинника, паливно-мастильних матеріалів, хімічних речовин;
- залишені без догляду предмети;
- припаркований біля будівлі автомобіль, власник якого невідомий, або державні номери незнайомі.

Класифікація СВП за конструктивними особливостями, а саме:

- за способом ініціювання вибуху:

2. Вибухові пристрої, виготовлені промисловим способом

• Протипіхотні міни:

- Протипіхотні міни, які постачає Російська Федерація до тимчасово окупованих територій України

ПМН

Протипіхотна міна в коричневому круглому пластмасовому корпусі з чорною гумовою кришкою. Встановлюється під поверхню або на поверхню.

• Маскування (трава, листя тощо)

Тип - натискна фугасна міна

Зусилля спрацювання	8-25 кг
Датчик цілі	Кришка 11 см
Вага міни	0,55 кг
Дія	Ампутація кінцівки, смерть
Виявлення	Візуально, щуп, міношукач
При виявленні	Позначити, обійти
Знешкодження	Не знешкоджується
Самоліквідація	Не самоліквідується
Знищення	Накладним зарядом

ПФМ-1 і ПФМ-1С

Протипіхотна міна в зеленому, коричневому чи бежевому пластмасовому витягнутому корпусі, який складається з плоского балона і крила. Встановлюється на поверхню з касет засобами дистанційного мінування, РСЗВ або авіацією.

• ПФМ-1 і ПФМ-1С

Тип - натискна фугасна міна

Зусилля спрацювання	8-25 кг
Датчик цілі	Корпус (балон) 5 x 5,5 см
Вага міни	0,08 кг
Дія	Пошкодження або ампутація кінцівки
Виявлення	Візуально, щуп, міношукач
При виявленні	Не наближатися, помітити, обійти
Знешкодження	Не знешкоджується
Самоліквідація	Тільки для мін з позначенням на крилі "С", самовільно через 1-40 годин після установки
Знищення	З автоматичної зброї, з укриття з відстані більше 30 м

ОЗМ-72

Протипіхотна міна в зеленому циліндричному металевому корпусі. Встановлюється під поверхню або на поверхню.

• ОЗМ-72

Зусилля спрацювання	0,3-10 кг
Датчик цілі	Розтяжка на одну чи дві сторони 2 x 15 м, чи розривний дріт 50-60 м, чи дистанційне керування
Вага міни	5 кг
Дія	Осколкове ураження в радіусі 25-30 м, біля 2500 елементів ураження
Виявлення (міна і розтяжка)	Візуально, щуп, міношукач
При виявленні	Позначити розтяжку, обійти. До мін з розривним датчиком не наближатися
Знешкодження	Не знешкоджується
Самоліквідація	Можлива для мін з розривним датчиком самовільно при розряді живлення
Знищення	Накладним зарядом. З автоматичної зброї, з укриття з відстані більше 60 м

Тип - натяжна чи керована вистрибуюча осколкова міна

МОН-50 (та МОН-90)

Протипіхотна міна в зеленому чи коричневому прямокутному плоско-увігнутому пластиковому корпусі з металевими ніжками та кріпленням (МОН-90 тільки з кріпленням). Встановлюється над поверхнею.

• МОН-50 (та МОН-90)

Тип - натяжна чи керована спрямована осколкова міна

Зусилля спрацювання	0,3-10 кг
Датчик цілі	Розтяжка на одну чи дві сторони 2 x 15 м, чи розривний дріт 50-60 м, чи дистанційне керування
Вага міни	2 кг (12 кг)
Дія	Осколкове ураження у секторі 55 град радіусом 40-

	50 м (40 град та 60-90 м) біля 500 (2000) елементів ураження
Виявлення (міна і розтяжка)	Візуально, щуп, міношукач
При виявленні	Позначити розтяжку, обійти. До мін з розривним датчиком не наближатися

ТМ-62

Протитанкова міна в зеленому круглому металевому корпусі (ТМ-62М), в коричневому круглому пластмасовому корпусі (ТМ-62П), в зеленому круглому пластмасовому корпусі (ТМ-62ПЗ), в зеленому або сірому квадратному дерев'яному корпусі (ТМ-62Д).

Встановлюється під поверхню або на поверхню.

Протитанкові міни:

- **ТМ-62**

Тип - натискна фугасна протигусенична міна

Зусилля спрацювання	150-550 кг
Датчик цілі	Детонатор діаметром 12 см, чи Г-подібна штанга висотою 30 см
Вага міни	10 кг
Дія	Руйнування 2-3 траків гусениці, катка, балансира
Виявлення	Візуально, щуп, міношукач
При виявленні	Позначити, обійти
Знешкодження	Може бути встановлена на невилучення
Самоліквідація	Не самоліквідується
Знищення	Накладним зарядом

ТМ-57

Протитанкова міна в зеленому круглому металевому корпусі. Встановлюється під поверхню або на поверхню.

Тип - натискна чи керована фугасна протигусенична міна

Зусилля спрацювання	200-500 кг
Датчик цілі	Детонатор та кришка діаметром 22 см, чи Г-подібна штанга висотою 30 см, чи дистанційне керування
Вага міни	9 кг
Дія	Руйнування 2-3 траків гусениці
Виявлення	Візуально, щуп, міношукач
При виявленні	Позначити, обійти
Знешкодження	Може бути встановлена на невилучення
Самоліквідація	Не самоліквідується
Знищення	Накладним зарядом

Міна-пастка (пастка) - вибуховий (невибуховий) пристрій, навмисно встановлений для нанесення втрат, вибух якого здійснюється при спробі: зрушити з місця чи скористатись тим чи іншим, на вигляд безпечним, предметом, наприклад, побутова техніка, озброєння та ін.:

Алгоритм дій при виявленні СВП
Заходи попереджувального характеру:

- посилити пропускний режим при вході і в'їзді на територію закладу, пильнувати системи сигналізації і відеоспостереження;
- провести обходи території закладу і періодичну перевірку складських приміщень на предмет своєчасного виявлення вибухових пристроїв або підозрілих предметів;
- із працівниками цивільного захисту, правоохоронних органів організувати проведення спільних інструктажів і практичних занять із питань дій у випадку загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Дії під час виявлення ВВП приведені в додатку на наступній сторінці.

Викладач

В.К.Кучабський

Пам'ятка

щодо першочергових дій у разі виявлення або застосування вибухових пристроїв

У разі виявлення працівником закладу предмета, що за зовнішнім виглядом та місцем залишення може бути вибуховим пристроєм (ВП), необхідно:

- негайно повідомити керівництво закладу про виявлення характерних ознак ВП, місце його знаходження, час виявлення та особу, яка виявила;
- проінформувати чергові частини УСБУ та ГУНП у Вінницькій області;
- до приїзду правоохоронних органів черговий працівник закладу організовує евакуацію людей з будівлі чи території, що знаходиться під контролем;
- оперативно виконувати всі рекомендації спеціаліста-вибухотехніка.

УВАГА: забороняється самовільно виносити можливий вибуховий пристрій чи спробувати вивести його з ладу.

Характерними ознаками, що вказують на можливу наявність ВП, можуть бути:

- виявлення в приміщеннях закладів (та у інших місцях перебування людей) валіз, пакунків, коробок та інших предметів, залишених у приміщенні (можливо із приховуванням);
- наявність у виявлених предметів характерного вигляду штатних бойових припасів, навчально-імітаційних, сигнальних, освітлювальних, піротехнічних виробів чи їх елементів;
- наявність у виявлених предметів звуку працюючого годинникового механізму;
- наявність у виявленому предметі запаху бензину, газу, розчинника, паливно-мастильних матеріалів, хімічних речовин тощо;
- наявність диму, що виходить з предмету;
- наявність у виявленого предмета елементів (деталей), що не відповідають його прямому призначенню;
- надзвичайно велика маса виявленого предмета (наприклад, невідповідність ваги коробки від цукерок, банки від кави, блокнота та інше);
- наявність будь-якого додаткового контакту предмета з об'єктами навколишньої обстановки;
- наявність у дверях, вікнах будь-яких сторонніх предметів, закріпленого дроту, ниток, важелів, шнурів тощо;
- наявність стороннього сміття, порушення ґрунту, покриття на газонах, тротуарах поблизу навчальних закладів за відсутності пояснень щодо їх виникнення у відповідних служб.

При виявленні підозрілого предмета суворо забороняється самостійно проводити з ним будь-які дії (торкатися, нахилити, відкривати, переміщувати, підіймати, перерізати та ін.)

Примітка: Треба пам'ятати, що марна трата часу при загрозі вибуху може призвести до людських жертв!

В усіх випадках про виявлення ознак вибухового пристрою або виникнення надзвичайної події повідомляти оперативних чергових правоохоронних органів невідкладно.

Черговий УСБУ у Вінницькій області – (0432) 53-13-09, 067-433-39-55;

Співробітник УСБУ у Вінницькій області – 097-450-75-83;

Черговий ГУНП у Вінницькій області – (0432) 59-33-22, 59-33-23.

